

De Ko Shamo, een buitenbeentje onder de krielrassen

door Thierry Detobel, vertaling & bewerking Andy Verelst

Vooraanzicht tarwe haan.

Let op de mooie uitspringende schouders en de afstaande vleugeldracht.

'Ko' in het Japans betekent 'klein' en 'shamo' betekent gewoon 'vechter', een klein vechtertje dus. Dit ras wordt steeds meer gefokt in heel Europa maar vooral in Engeland, Duitsland en België. Het lijkt erop dat de Ko Shamo zelfs goed op weg is om het meest verspreide vechtkrielras te worden en dat terwijl ze voor de jaren tachtig zelfs nog compleet onbekend waren in Europa.

Een ras apart

De haantjes zijn echte karakterdiertjes met een 'boosaardige' look. Als ze op de grond gezet worden, zullen de typische karakterexemplaren zich onmiddellijk stoer willen voordoen door rondjes te draaien en daarbij met hun vleugels te slaan. Dit heeft zeker een negatieve invloed op de conditie van de slagpennen die reeds

tamelijk breekbaar zijn door de zeer korte bevedering. Door deze zeer korte bevedering en de bijna volledige afwezigheid van dons is de Ko Shamo wel wat gevoeliger voor de koude. Dit schept echter geen problemen indien de dieren nog goed gevoed worden alvorens ze een koude nacht ingaan. Bij hoenders is het namelijk zo dat wanneer de dieren langer dan 6 uur niet gegeten hebben, ze in een toestand van hypoglycemie (te lage bloedsuikerspiegel) komen. Het is dus belangrijk dat wanneer de verzorger een dag afwezig is dat de dieren à volonté voeder te beschikking hebben en liefst nog een zeer volledig voeder dat eiwitrijk is. Ideaal voor de Ko Shamo is natuurlijk een goed geïsoleerd hok dat volledig tochtvrij is. Doordat ze klein zijn en gemakkelijk te manipuleren,

verdragen ze ook zeer goed een huisvesting in kleine hokjes. De haantjes kraaien overigens ook niet te luid.

Wie voor de eerste keer Ko Shamo's fokt, zal onder de indruk zijn van de schoonheid van de kuikens met hun zeer kort dons en die onmiddellijk sterk rechtop lopen. Wie van vechters houdt, vindt er alles van terug in de Ko Shamo en dit in combinatie met een buitengewoon karakter dat enkel maar op sympathie kan rekenen. Ko Shamo's laten nooit iemand onverschillig : of ze trekken aan of ze stoten af ! Men moet wel opletten indien men meerdere rassen fokt want indien ze de kans krijgen, loopt men het risico dat de Ko Shamo's al snel de andere rassen zullen 'kannibaliseren'. Nochtans naar de mens toe zijn ze zeer vredelievend. Het gebeurt wel eens dat een haantje in de handen zal pikken maar ze zullen nooit zomaar aanvallen. Ondanks hun vriendelijkheid naar hun verzorger toe, zullen volwassen hanen onderling zeer onverdraagzaam zijn en vechten tot de dood. Vaak beginnen ze onderling te vechten op een leeftijd van 2 à 3 maanden en de enige oplossing dan is ze van elkaar te scheiden. Wie dit ras wil fokken, moet dus over voldoende plaats beschikken en voldoende hokjes of kooien om dieren apart te huisvesten.

Het moet ook gezegd worden dat de Ko Shamo relatief fragiel is en gevoeliger voor bepaalde aandoeningen zoals bijvoorbeeld coccidiose en histomonose ('Blackhead' bij kalkoenen). Door hun zeer dichte en harde bespiering is het overigens ook sterk af te raden om intramusculaire injecties toe te dienen omdat dit vaak sterke lokale ontstekingsreacties zal veroorzaken. Het is dus wenselijk om steeds onderhuids te injecteren, bv. voor de toediening van vaccins.

Een bijzonder type

De Ko Shamo onderscheidt zich van de traditionele hoenderrassen door zijn lichaamsbouw en z'n postuur. De hanen hebben een extreem verticale lichaamshouding. De kop, de hals en de borst vormen quasi een rechte lijn en het hielgewricht is slechts nauwelijks geplooid. Tijdens het paraderen wordt het zelfs volledig gestrekt en dansen de hanen als het ware op de toppen van hun tenen. De lange dunne hals en de forse kop zijn zeer opvallende kenmerken. Bij de haan moet het lichaam extreem recht gedragen worden waardoor de sterk gespierde en hoog gedragen borst fier vooruitsteekt. Uit dit lichaam komt dan de lange en fijne hals die het dunst is aan de basis en het dikst net onder de kop. In feite juist het tegenovergestelde als bij 'normale' kippen. De halslengte dient minimaal 1/3 van de totale lichaamslengte te bedragen. Zonder deze halslengte mag een dier

nooit hoge predikaten bekomen. Dieren met zulke lange halzen tonen zeer elegant. De hals moet recht zijn en lichtjes naar voor gedragen. In Japan mag hij ook in S-vorm gedragen worden (nvdr: in Europa niet!). De benedendijen moeten eveneens lang zijn en zeer kort bevederd. De loopbenen moeten voorzien zijn van minimaal vier rijen kleine hoekige schubjes, een beetje zoals de structuur van een maliënkolder.

De schouders moeten duidelijk uitsteken en de vleugels worden relatief ver van het lichaam gedragen. Hoe hoger en hoe hoekiger de vleugels gedragen worden, hoe rechter het dier zal lijken. Afgeronde schouders zijn absoluut fout. Te 'platte' hanen mogen ook nooit het predikaat 95 bekomen. De vleugels zijn gespierd en kort. Langs achter gezien moeten de uiteinden van de vleugels zich bevinden boven het begin van het zadelbehang en een V vormen tot aan de schouders. Met andere woorden, ter hoogte van de schouders is de haan absoluut op z'n breedst. In bovenaanzicht ziet men de zogenaamde 5-bogenlijn die veroorzaakt wordt door de rondingen van de vleugels (2), de opperarmen (2) en de rug (1). In Japan speelt deze lijn een belangrijke rol bij de beoordeling. Ze moet steeds aanwezig zijn bij volwassen hanen. Jonge dieren die reeds 5 bogen laten zien, zijn bijzonder waardevol. Laat ons vooral onthouden dat de schouders zo duidelijk mogelijk moeten uitspringen. Dit is een zeer typisch raskenmerk waaraan veel belang moet gehecht worden. Een jonge haan die deze eigenschap niet vertoont, zou nooit 96 mogen krijgen.

De hennen hebben een minder sterk opgerichte houding en de eisen zijn hier iets minder dan bij de haan. Men dient er wel rekening mee te houden dat sterker opgerichte hennen beter opgerichte hanen zullen voortbrengen. De romp is bij de beide geslachten vrij kort maar breed met een zeer uitgesproken bespiering.

Deze moet steeds zwaar en hard aanvoelen. Bij extreem harde en opgerichte hanen is de rug vaak iets langer maar dit dient getoleerd te worden daar de typische lichaamshouding steeds prioriteit moet krijgen.

Prehistorische koppen

Kopstudie tarwe haan.

De schedel moet kort zijn maar zo breed mogelijk. De snavel is kort en massief met een sterk gebogen bovensnavel. Een te smalle en weinig gebogen snavel doet de kop lang en daardoor atypisch lijken. De kam is een 'meerrijige erwtenkam' (nvdr: bij een normale erwtenkam zijn steeds drie rijen kamwerk te onderscheiden, bij de Ko Shamo zijn dit er een vijftal) die iets gelijkt op een halve walnoot. In bovenaanzicht is de kam ovaal en loopt iets puntig uit naar de bek toe. De zijkanalen zijn mooi afgerond en in het ideale geval is de kambreedte gelijk aan de schedelbreedte en is de kam mooi symmetrisch. Een kam die naar een zijde overhangt naar het oog moet vermeden worden. Een fijne en/of lange kam met een centrale groef is een fout. Veel hanen vertonen een duidelijke golvende dwarsgroeve in de kam en dat is een lichte fout. Vaak zal het centrale gedeelte ook hoger uitsteken terwijl de ideale kam in feite laag en plat is. Ook dat is een lichte fout. Het oppervlak van de kam is vrij glad met niet te grof werk. De kam bij de hen is veel kleiner en fijner en toont iets langer. Hij is ook wat minder afgerond en bedekt veel minder schedeloppervlak.

Blauwtarwe haan. Europees kampioen Leipzig 2006.

Belangrijk is dat hij niet te klein is, geen duidelijke rijen vertoont en geen deuken vertoont.

Andere opvallende kenmerken zijn de aanwezigheid van wenkbrauwen en vlezige richels rondom het oog. Deze laatste beginnen voor het oog, lopen er in een boogje boven en eindigen er iets golvend achter. Dieren met uitgesproken koppen vertonen dezelfde richel ook onder het oog. Het is wel belangrijk dat de beide richels zich niet met elkaar verbinden achter het oog maar er zichtbaar zijn als twee evenwijdige lijntjes die stilaan verdwijnen. Als deze richels ontbreken of samensmelten en zo een vlezige cirkel vormen rond het oog mag het dier ook geen 95 meer behalen.

De oorlellen zijn goed ontwikkeld, felrood en gerimpeld. Onderaan zijn ze min of meer vergroeid met het weefsel van de keelwam. Wit in de oren is fout. De keelwam moet duidelijk zichtbaar zijn en zo ver mogelijk naar de snavelpunt toe lopen. De kinlellen daarentegen moeten zo klein mogelijk zijn. In het ideale geval zijn ze gewoon niet zichtbaar maar ze worden wel getolereerd op voorwaarde dat ze niet langer zijn dan de keelwam. Gewoon even de keelwam aanspannen om dit te controleren. Vaak is het wel zo dat de dieren die iets kinlel tonen de breedste koppen bezitten. Ongelijke kinlellen, wat toch af en toe voorkomt, geeft steeds aanleiding tot de uitsluiting van het dier.

Wat de oogkleur betreft, is het streefdoel uiteraard een pareloog (witte iris) wat het dier een extra agressieve gezichtsuitdrukking geeft. In het land van herkomst speelt de oogkleur echter maar voor 1% mee in het totaal aantal punten. In sommige stammen is de oogkleur eerst geel of zelfs oranje om dan later wit te worden rond de leeftijd van 7 à 8 maand. Bij volwassen dieren moet er steeds een pareloog aanwezig zijn maar bij jonge dieren wordt een geel tot oranjegeel oog nog aanvaard. Een vlekkerige oogkleur is fout. Bij jonge haantjes gebeurt het echter vaak dat de verandering van de oogkleur niet

*Typisch imponeergedrag van een haan.
Mooi om te zien maar slecht voor de slagpennen.*

even snel gaat in beide ogen en kan het dus voorkomen dat men tijdelijk twee licht verschillende oogkleuren kan waarnemen. Uiteraard is dit een fout maar naar mijn persoonlijke mening moet een jonge haan daarvoor niet uitgesloten worden.

De bevedering

De Ko Shamo heeft een zeer harde en een extreem korte bevedering met weinig of geen dons. Door deze korte bevedering ziet men kale vlekken waar de intens rode huid zichtbaar is. Dit is zeer duidelijk ter hoogte van het borstbeen maar ook rond de cloaca en bij een vorderende leeftijd ook aan de binnenzijde van de dijen. De zichtbare huid wordt ook steeds dikker met het ouder worden. Bij de hennen zijn deze kale zones veel minder uitgesproken dan bij de haan en men kan het dus als een secundair geslachtskenmerk beschouwen.

Bij de haan zien we een zeer kort halsbehang, in die mate zelfs dat men nog moeilijk van een 'behang' kan spreken.

De veren moeten ongeveer op 2 à 3 cm van de halsbasis eindigen. Daardoor toont de hals langer en vooral ook dunner aan de basis. Dit komt de elegantie en de rasadel absoluut ten goede. Als de halsveren tot aan de schouders reiken of erger nog, nog langer zijn zodat ze een echte kraag vormen, is het totaalbeeld verstoord en toont de hals dikker onderaan dan bovenaan. Dit is een zeer ernstige fout. Bovendien hebben de dieren met een lang halsbehang meestal ook een langere bevedering over het hele lichaam en dus vaak ook een te lange staart en te lange vleugels. De staart van de Ko Shamo is overigens zeer typisch en deze staartvorm wordt ook 'garnaalstaart' genoemd. Hij moet kort zijn (maximale lengte van 3 à 4 vingerbreedtes). Bij de haan moeten de sikkels wel zichtbaar zijn maar absoluut niet ontwikkeld.

Een korte bevedering is een absoluut raskenmerk bij de Ko Shamo en de keurmeester moet dus geen mooie blinkende bevedering in de kooien verwachten.

Wanneer dit wel het geval is, ziet men vaak dat de bevedering reeds te lang is. Niet alleen de sierbevedering is trouwens kort maar ook de dekveren. Bij de hen op de rug zijn ze in het ideale geval niet langer dan twee vingerbreedtes. Ook eigen aan deze korte bevedering is de zogenaamde 'open vleugel' waarbij er zich een opening bevindt tussen de grote en de kleine slagpennen. Dit verschijnsel mag geen enkele invloed uitoefenen op het predikaat zoals beslist en reeds herhaaldelijk gecommuniceerd door de Belgische standaardcommissie (nvdr: de vleugel mag wel niet uitgezakt zijn want in dat geval wordt het dier uitgesloten). Ook op Europees niveau is aanvaard dat de 'open vleugel' als een raskenmerk te beschouwen is.

Zoals reeds aangehaald, zullen de meest karakteristieke hanen onmiddellijk beginnen te 'dansen' en met hun vleugels slaan wanneer men ze uit de kooi haalt en op de grond plaatst.

Witte hen. Europees kampioene Keulen 2008. Op de foto staat dit dier te horizontaal.

De 5 bogen zijn hier duidelijk zichtbaar.

Geelzwartstaart haan. F oogkleur, korte bevedering en goed gevormde garnaalstaart maar de hals is te kort.

Dieren die dit gedrag vertonen, genieten de voorkeur om mee verder te kweken maar dit heeft wel het nadeel dat de slagpennen erdoor veel sneller verslijten en soms afbreken. Tot slot valt nog op te merken dat de kleur en tekening van de bevedering van ondergeschikt belang zijn ten opzichte van de vele unieke raskenmerken. Er dient wel op gelet te worden dat bij de tarwekleurige haan (de type-kleur) er een aanduiding blijft van de vleugeldriehoek in de kleine slagpennen. De volledige afwezigheid ervan is te beschouwen als een zware fout.

Kort samengevat is de Ko Shamo een typedier bij uitstek. We kunnen zijn essentie samenvatten met de vijf voornaamste raskenmerken, nl. z'n karakter en z'n sterk opgerichte houding (regel van drie derden of 1:1:1), een lange hals, een krachtige kop en snavel, de uitspringende schouders en de afstaande vleugeldracht en tot slot de korte bevedering. Ondanks al deze moeilijke eigenschappen

brenge deze 'prehistorische monstertjes' veel plezier voor hun fokkers en het is altijd een leuke ervaring om ze bezig te zien als ze met hun stoere opschepperige gedrag ons al vleugelslaand trachten te imponeren.

Tarwe hen. Belgisch kampioene 2009. De garnaalstaart is hier mooi te zien.